

Az új Horthy Miklós-híd. A hidfőnél lévő kezelési-épületek nem emelkednek túl a hid magasságán.

délre fekvő terület azonban ma még teljesen rendezetlen, feltöltetlen gödrök és mocsarak területnek azon, itt tehát szabályozási tervre van szükség. Ez a szabályozási terv azonban még a jövőé. Az ott levő területek a Közmunkatanács tulajdonában vannak, nem alakultak ki azok a nagy városrendezési problémák, amelyekkel itt számolni kell. Végleges szabályozási tervet tehát nem is lehet még készíteni. *Mindössze az a két, egymást keresztező utvonal végleges itt, amely a rajzon fel van tüntetve.* A egyik a Horthy Miklós ut mellől a Dunaparton indul el és vezet kissé ívelt vonalban a vasuti töltésig, a másik a tervezett körtérrel vezet a töltésen keresztül a téli kikötő irányában. Ez a két ut azért végleges, mert feltétlenül szükség van rájuk.

— A Budafoki-utnak már beépült része ugyanis annyira keskeny, hogy nem alkalmas a megnövekedett és a jövőben még inkább emelkedő forgalom lebonyolítására. *A Budafoki-ut folytatását tehát beszüntettük, illetve megszakítottuk azaz, hogy egy parkszákkal lezártuk azt.* A délről északra irányuló forgalmat az az ut fogja lebonyolítani, amely délről északkelet felé vezet, a Dunaparra, a Horthy Miklós hid felé és amelyre a hid mellett épült szerpentinuton jutnak fel.

Az állandó kiállítási terület

— Az eddigi tervek szerint — folytatta *Algyay-Hubert* Pál dr. — a szabályozandó területnek az a 200.000 négyzetméter kiterjedésű része lenne az állandó kiállítási terület, amely a tervrajzon látható. Természetesen lehetséges, hogy nem kerül ide az állandó vásár és más célokat fog szolgálni ez a hatalmas terület. A köztudatban azonban már benne van és számos illetékes tényező úgy tervezi, hogy a Nemzetközi Vásárt ide kellene elhelyezni. Maga az a tény, hogy a terület nincs feltöltve, nem lehet akadály, mert *akármint építünk is erre a helyre, a területet mindeképpen fel kell tölteni,* mert mai állapotában nem maradhat az meg. Hiszen, ha az új hid megnyílt, ez a környék egyenes folytatása lesz a pesti Nagykörutnak és kétségtelenül gyors tempóban fog fejlődni.

— Maga a kiszemelt terület rendkívül alkalmas lenne a Nemzetközi Vásár céljaira. Arra predestinálja könnyű megközelíthetősége, gyönyörű fekvése, mely később még szebb lesz, amikor a pesti oldalon — 1942 után — eltűnnek a közraktárak a Dunaparttól, továbbá az elvátor és a dunai pályaudvar. Nem a Közmunkatanács feladata eldönteni azt, hogy ide kerül-e a Nemzetközi Vá-

sár, azonban mindenesetre számolnunk kell azzal, hogy számos illetékes tényező már elfogadta azt a megoldást. Így többek között *Szendy* Károly polgármester ur is, akinek véleménye szerint a területen levő tó igen alkalmas lesz arra, hogy a kiállítási terület látványosságait növelje és alkalmat adjon olyan természetű bemutatnivalók számára is, amelyekhez víz szükséges.

A budai központi pályaudvar

— A terület végleges szabályozási terveinek szempontjából rendkívül fontos természetesen az is, hogy *milyen lesz a tervezett budai központi pályaudvar elhelyezése.* A kereskedelmi miniszter ur Ónagyméltóságának elgondolása szerint az új pályaudvar — mint azt a *Budai Napló* már ismertette — valószínűleg a Lenke ut meghosszabbításában, a vasuti töltésnél lesz. A hidról elinduló ut irány-

át tehát aszerint fog változni, hol lesz az új pályaudvar, amelyhez vagy enyhe kanyarodással, vagy csekély töréssel fog odavezetni.

1938. tavaszán kész lesz a Tanács új székháza

Megkérdeztük ezután *Algyay-Hubert* Pál dr.-t, mi lesz a Fővárosi Közmunkák Tanácsának székházával? Mikor kerülhet sor annak és a szomszédos házaknak lebontására?

— A Tanács új székházát — felelte kérdésünkre *Algyay-Hubert* dr., alelnök — a Madách Imre-ut megnyitásával kapcsolatban építik fel. Amíg az új székház fel nem épül, addig a mostani székházban maradunk, az azonban *máris bizonyos, hogy legkésőbb 1938. tavaszán, de lehet, hogy hamarabb is beköltözhetünk az új székházba és a mostanit átadhatjuk a fővárosnak lerombolás céljából.*

Ramazán-Bajrám ünnep Budán

Szép, szálas férfiak, esendesen, mint az árnyék, gyülekeznek az Esplanade szálló külön termében. Magas fez a fejeken. Kissé idegen típus az arcokon, ünnepélyes meghatottság mindeniken.

A Budapesten lakó mohamedánok, akiknek templomot varázsolt a szálló külön terméből főpapjuk, *Durics Hussein Hilmi*, azért jöttek össze, hogy megünnepeljék a nagy mohamedán ünnepet, a *Bajrámot!* Vendégek is vagyunk, más hiten lévők, mert ezek a mi mohamedánjaink, akik leginkább az évtizedekig hozzánk tartozó Bosnyák-országból származnak, istentiszteletükből nem csinálnak titkot. *Magyar emberek, akik izzó szeretettel vannak eltelve magyar hazánk iránt.* Áhítatosan lépünk behát a templomra varázsolt terembe, melynek keleti sarkában keleti szőnyegek vannak leterítve s ezekre térdelnek, majd ülnek le a hívők, akik a terem bejáratánál levetik a cipőjüket. Félkör alakban térdelnek, a fez a fejükön, aki azt nem hozott, kendővel köti be a fejét. Az imám előimád, azután a kör elé térdepel, arccal feléjük, a főpap, az olajbarna arcú *Durics Hussein Hilmi!* Átveszi az istentisztelet vezetését, halk férfias baritonjával mondja az imát, amelynek állandó refrénje: *Allah Ekber.* Nagy az Isten.

Feláll a pap, a hívők is vele, majd arccal keletnek földre veti magát s úgy ismétli meg az ima minduntalan visszatérő szavait: *Allah Ekber.*

Megható, szép egyházi szertartás ez. Lélekben együtt szállunk a magasba mohamedán testvéreinkkel.

A szép szertartás után hívők és vendégek átvonultunk a szomszéd terembe, amelynek asztalánál feketekávéval s cukorral kínál meg *Durics Hussein Hilmi* mohamedán egyháza. Itt azután előlépett az egyház müezzinje s *szép magyar beszédet mondott,* amelyben hálással ünnepelte a közös hazát, a testvéreket, akikkel együtt harcoltak azért a földért, amely őket is szülte s amelynek szenvedéseit ők is egyformán viselik. Utána székre kapaszkodott fel egy szűrősképű, mosolygós sze-

mű 12—13 éves kis mohamedán gyerek, akinek *Topcsagics Azir* a neve s magyar nyelven elszavalta *Gegus Dánielnek* erre az alkalomra írt versét:

Üdvözlégy testvér.

*Isten, — mindünk Alláh a neve,
Alláh-Akbár, — a mozlím istené,
Isten, Allah: egy és mindenható,
Erény és nagyság, meg nem osztható
S akik vagyunk az ő gyermekei,
Egymásnak mind édes testvérei.
Üdvözlégy, testvér! — nyújtsd felém kezéd,
Szívünk az, ami tehozzád vezet,
S a hála, hogy testvéred vagyok,
Szememben, nézd, örömkönnnyű ragyog:
Hogy egy oltáron Korán s Biblia;
S hogy e szép honnak vagyok a fia.
E szép országban együtt szenvedünk,
Ami neked fáj, csak az fáj nekünk, —
Sersod nehéz volt, nekünk is nehéz,
Együtt szakadt ránk minden szenvedés,
Alláh Akbár s a te nagy istened
Mindig velünk volt s testvéreink, veled.
Szent ünnepünkhöz jöjj, testvér, velünk,
Lássad, miként oszt áldást istenünk.
Az isten egy, csak másként hívja szánk,
De egy a lelkünk és egy a hazánk, —
Szálljon le hozzá, maradjon vele
Alláh akbár s magyarok istene.*

Nagyon szép beszédet mondott a magyar izlám multjáról, bőséges történeti reflexiókkal *dr. Medriczky Andor* fővárosi tisztviselő, ismert keleti tudós, végezvén beszédét török nyelven, hogy a társaságban megjelent bagdadi vendég is megértse, aki angol nyelven fejezte ki elragadtatását a látottak és tapasztaltak felett.

Este megint összegyűltek a budapesti mohamedánok s kelet-kedvelő vendégeik vacsorára a *Gül Baba* vendéglő külön termében. Itt vacsora után *Durics Husszein Hilmi* főmufti számolt be indiai utazásáról, amely eseményekben gazdag volt

s a kitűzött célt illetőleg eredményes. A főmufti gyűjtött pénzen akarja felépíteni Budán a mecsetet s mohamedán iskolát, — erre a célra egy évig tartó indiai utján tetemes összeget sikerült gyűjtenie. *Gegus Dániel, dr. Medriczky Andor dr. Nemes Jenő, Pávay Vajna Ferenc* mondtak beszédeket a vendégek részéről. Érdekes volt a Budapesten tartózkodó *Ayaz khán* beszéde, aki félévi tartózkodás után már jól beszéli a magyar nyelvet. *Csatics Abid, Refát Hassan Burjam* és *dr. Zeki László* bagdadi újságíró beszéltek még kedves, lelkes és hazafias szellemben.

Római romemlékek a Duna közepén

Az első budapesti hidat a rómaiak építették Kr. után a II. században és *Aquicumot* kötötte össze a pesti oldalon levő *Transaquincummal*, a mai Rákospatak torkolatánál. Ekkor történetelt az első Dunaszabályozás is, mert mesterséges töltés és védőgát nélkül el sem képzelhető fővárosunk e legősibb hidja, amelynek sűrűn egymás mellé vert hatalmas szilfákból álló cölöpsorát *Zsigmond Gyusztáv* fedezte fel az 1870-es években a Margitsziget fölött levő „fürdő-sziget”-nél.

Ezt a hatalmas cölöpzetet a 80-as években *Salamon Ferenc* történetírónk is látta. A rómaiak különben nagy művészek voltak a védőgátak, csatornák, vízvezetékek építésében és pompásan dolgozó mérnökeik sokat bajlódhattak a Duna jobbparti szabályozásával. A Duna ugyanis, természetes geológiai vonzódását követve, Óbuda felé mosott magának új medret. *Óbuda-Aquincum* akkoriban még összefüggő szárazföld volt a mai *Hajógyár-szigettel*, ennek déli csúcsánál levő és a hetven év előtt elkotort *Fürdőszigettel* s a *Margitszigettel* is.

Németh Sándor régiségbuvár 1823-ban bizonyítja, hogy az óbudai parton is és a *Margitszigeten* is vannak a Dunába benyúló és egymás folytatásának mutatkozó római korbelti omladékok, amelyek úgy függhettek össze, ha a Duna mai medre helyén szárazföld volt. A XIX. század első negyedében megjelent *Tudományos Gyűjtemény* pedig szabatosan felemlíti, hogy a Margitsziget északi csúcsától a Fürdősziget déli csúcsáig egy másfél-ölnyi széles kőfal húzódott a víz alatt, amely közel két évezred előtt a Duna áradását volt hivatva megakadályozni.

J. VIRAÁG ILONA MOZDULAT-
MŰVÉSZETI ISKOLÁJA
II., MARGIT KURUT 64a. TELEFON: 1-660-27.

Hatalmas fejlődést mutat Buda lakosságának száma a legutóbbi százötven esztendőben. Egy 1780-i összeírás szerint Buda lakóinak száma huszonháromezer, míg 1931-ben ez a szám megtízszereződött, mert akkor már 27.784 lakója volt Budának. Egy 1821-i összeírás 6074 családban 25.228 lakót talált Budán. Ebből a katolikusok száma 23.935, az evangélikusoké 170, a reformátusok 62, a görögök és rácok 595, a zsidók 466 fővel szerepelnek. Harminc év múlva, 1851-ben megduplázódott a lakosság száma, mert 50.127 embert számoltak Budán, mégpedig a Várban 3828, a Krisztinavárosban 4766, a Tabánban 9495 a Vízvárosban 11359, az Országúton 4286, Ujlakon 4219, Óbudán 12174 lélek volt.